

Nieuwsbrief 33 mei 2014

Redactioneel

Voor u ligt het drieëndertigste nummer van de nieuwsbrief. Een nummer met goed en minder goed nieuws. Tot die laatste categorie behoort het verhaal over de tweedehandsmarkt. Ook mensen die niet echt arm zijn kopen daar nu hun kleren: een gevolg van de maar voortdurende blokkade. Een ander triest verhaal betreft de overstroming van december vorig jaar waardoor vooral mensen in het vluchtelingenkamp in Jabalya zwaar werden getroffen. Wij hebben direct onze inzamelingsactie opgestart en een mooie opbrengst (€ 5000,-) naar de PMRS kunnen sturen. Ook aandacht voor een gezamenlijk verklaring van vier mensenrechtenorganisaties voor het wrede regime voor Palestijnen in Israelische gevangnissen. Maar er is ook goed nieuws bijvoorbeeld over de BDS (boycot, desinvesteren, sancties) beweging die eindelijk de wind in de zeilen krijgt. Waar de politiek het laat afweten kiest een deel van het bedrijfsleven voor het terugtrekken van investeringen i.h.k. van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Verder een interview met onze collega Johan Feitsma n.a.v de publicatie van zijn jarenlange betrokkenheid bij de strijd van Palestijnse boeren. Zijn boek zal worden gepresenteerd op 24 mei. En naar aanleiding van de Europese verkiezingen een debat op 12 mei in het Groninger Forum over de vraag wat de rol van Europa kan en moet zijn in het conflict tussen Israël en Palestina en de bespreking van het boek Europa, Israël en de Palestijnen van Bilal Benyaich. En de terugkeer van de column van onze oud voorzitter Jan Keulen over het gas van Gaza.

Arm en rijk zoeken op de tweedehandsmarkten in Gaza

De tweedehands kledingmarkten in Gaza zijn druk. Een groot deel van de mensen aarzelt niet meer om gedragen kleding te kopen. Niet alleen het arme deel van de bevolking, maar iedereen is op zoek naar internationale merken tegen lage prijzen. De markten voor tweedehands goederen in Jabalya zijn daardoor de laatste tijd sterk gegroeid. De tweedehands kleding wordt ingevoerd uit Israël en is geschikt voor mensen met lage inkomens.

De zestigjarige Abu Hazim aarzelt niet om zijn kleren tweedehands te kopen, omdat hij nieuwe kleren gewoon niet meer kan betalen. Vooral met feesten en voor school koopt hij voor zijn vijf zonen aan aantal shirts en broeken voor een bedrag van maximaal 50 shekel (ongeveer 10 euro).

Abu Hazim werkte als bouwvakker in de bezette gebieden tot de opstand (intifadah) van 2000. Sindsdien kan hij er niet meer werken vanwege 'veiligheidsredenen.' Sindsdien is hij verkoper van bonen en lupine (de bonen van deze plant gelden als erg goedkoop voedsel) met een eigen karretje.

Vervolg op pg. 2

Kledingverkoper Ahmed vult aan: “De tweedehands markt is uitgegroeid tot een toevluchtsoord voor veel mensen in Gaza omdat de prijzen steeds stijgen. Armen en mensen met bescheiden inkomens kopen hier een groot aantal stuks kleding voor een prijs waarvoor je normaal slechts één nieuw kledingstuk kunt kopen. Merkkleding kost hier tussen de vijf en vijftien dollar. De balen die we binnenkrijgen, worden gescheiden in twee soorten. Het eerste soort gaat naar de marktkraampjes waar het voor spotprijzen wordt verkocht, en het tweede gaat naar winkels. Dat is ook gedragen kleding, maar van modellen en internationale merken die acceptabel zijn voor meer klanten.”

Ahmed vertelt dat klanten uit alle klassen op zoek zijn naar wereldmerken.

Zijn medewerker Abu Khalied: “Men kijkt op de markten uit naar merken uit Europa en Amerika, omdat die tweedehands nog vaak veel beter is dan nieuwe kleding die uit China komt. We bieden de kleding pas aan, nadat die is schoongemaakt en gewassen, en we die in de zon hebben laten liggen. Dit omdat we bang zijn voor ziektes.”

Een student: “Ik zoek naar sportschoenen van een goed merk maar tegen een lage prijs. Ik koop ze hier soms voor 40 shekel, terwijl ze in de winkel vijf keer zo duur zijn.”

Hassan: “Het is volkomen normaal om meubels of

elektrische apparaten tweedehands te kopen. Dus waarom kleding niet? Ik ging onlangs naar een familie-uitstapje in kleding van de tweedehands markt, maar niemand van mijn kinderen merkte het, doordat ik er goed en elegant uitzag.”

Op de tweedehands markt gaat het niet alleen om kleding maar ook om meubels, huishoudelijke en elektrische apparaten en mobiele telefoons. De marktkooplui hebben alleen wel te maken met intimidatie door gemeentelijke veiligheidstroepen, die willen voorkomen dat de markt zich te veel uitbreidt.

Door: Uthman Hanan
Vertaling: Marco in 't Veldt

Is nu het bedrijfsleven aan zet?

Eind vorig jaar/begin dit jaar blies de Israëlische regering hoog van de toren. Nadat eerst pensioenfondsen PGGM zijn investeringen uit vijf Israëlische banken had teruggetrokken, stapte vervolgens waterbedrijf Vitens uit een samenwerkingsovereenkomst met het Israëlische bedrijf Mekorot.

Alle registers werden opengetrokken: de Nederlandse ambassadeur werd op het matje geroepen, en de Israëlische vijfde colonne in de Tweede Kamer (ChristenUnie, PVV) en in de samenleving (Christenen voor Israël) werd gemobiliseerd. Minister en bedrijven waren hierdoor wel zó geïmponeerd dat de desbetreffende bedrijven zeiden dat ze hun besluit op basis van het regeringsbeleid hadden genomen, maar Timmermans zei dat het toch echt een beslissing van de bedrijven zelf was. En het ABP verklaarde zich niet te zullen terugtrekken (maar ja, het ABP

investeerde vorig jaar ook meer in de kernwapenindustrie; hoe maatschappelijk betrokken is dat?).

Anderzijds zei de Israëlische vredesactivist Noam Sheizaf op een bijeenkomst van Een Ander Joods Geluid dat de terugtrekking van PGGM uit Israëlische banken meer betekent heeft voor het vredesproces dan twintig jaar Amerikaanse bemiddeling.

Vanwaar al die ophef over het feit dat bedrijven gewoon uitvoerden wat ze als beleid op papier hadden gezet (hooguit kun je je afvragen waarom ze nu pas tot die stap kwamen)?

BDS (Boycot, Desinvestering en Sancties)

Vanaf 9 juli 2005 (precies een jaar nadat het Internationaal Gerechtshof te Den Haag de uitspraak deed over 'de Muur' en de kolonisatie) is er onder de Palestijnse bevolking een beweging voor gewelddoos verzet gevormd die in binnen- en buitenland oproept

tot het boycotten van Israëlische en internationale bedrijven die profiteren van de bezetting. Deze beweging pleit niet alleen voor een boycot, maar ook voor desinvesteringen en sancties totdat Israël de bezetting opgeeft en andere Palestijnse rechten, zoals terugkeer van vluchtelingen en toepassing van het non-discriminatiebeginsel, realiseert.

De achtergrond van dit initiatief was dat de in de akkoorden van Oslo (1993) overeengekomen tweestatenoplossing volledig op een

dood spoor zat. Israël kon zich alles permitteren om een oplossing niet alleen te blokkeren, maar zelfs

verder van huis te brengen, zonder dat de internationale gemeenschap een vinger uitstak. Op de bezette

Westelijke Jordaanoever is het aantal nederzettingen en haar bewoners – kolonisten - de afgelopen jaren sterk opgelopen tot ruim 600.000, allen illegaal. In feite is daarmee een tweestatenoplossing uitgesloten. De reactie van het Westen: de Israëlische samenwerkingsprogramma's met de VS (o.a. militaire samenwerking en wapenhulp) en de EU (economische samenwerking) werden zelfs uitgebreid.

Vervolg op pg. 4

De BDS-beweging greep terug op het in de anti-apartheidsstrijd beproefde middel van internationale boycot. Vanuit Zuid-Afrikaanse hoek is er dan ook veel steun: o.a. de vakbeweging COSATU en het ANC spraken zich ondubbelzinnig uit voor zo'n boycot. De Universiteit van Johannesburg verbrak de banden met de Ben Gurion Universiteit. Ook elders in de wereld werden door kerken, onderwijsinstellingen, politieke lichamen, pensioenfondsen, etc. stappen gezet.

De focus lag wel op producten uit, en bedrijven en investeringen in de nederzettingen. Veolia bijv. liep veel orders mis als gevolg van zijn betrokkenheid bij de bezettingspolitiek van Israël. Ook beveiligingsbedrijf G4S verloor veel klanten. Een belangrijke oorzaak voor het faillissement van Agrexco was de internationale campagne die tegen deze Israëlische exporteur van landbouwproducten gevoerd werd.

In Nederland was het lange tijd moeilijk om iets te bereiken, afgezien van individuele consumentenboycots. De ASN was een voorloper met het terugtrekken van hun investeringen in Veolia. Jantje Beton weigerde verder nog sponsorgeld van G4S te accepteren. Discussies binnen vakbond ABVAKABO leidden ertoe dat hun vertegenwoordigers deze discussie in de pensioenfondsen PGGM en ABF inbrachten om bedrijven die profiteren van de bezetting voortaan uit te sluiten. Daarmee had je het grotendeels wel gehad.

Stroomversnelling

Met name op het terrein van desinvesteren uit bedrijven, die betrokken zijn bij de Israëlische bezettingspolitiek, komt er de laatste tijd schot in. Dat Veolia in de regio Den Haag en de regio Utrecht voor openbaar vervoer investeringen werd gepasseerd was mede het gevolg van de BDS-oproep (in Groningen kwam Veolia niet aan bod omdat het hele regiotramproject werd afgeblazen). En de aandelen van het recent opgerichte DocP had al

snel tot effect dat een aantal supermarkten bekend maakte geen producten uit de nederzettingen meer in hun assortiment of in hun huismerkartikelen op te nemen. DocP heeft nu als speerpunten het beveiligingsbedrijf G4S en Mehadrin, een Israëlische groothandel en exporteur van fruit en tuinbouwproducten. (<http://www.docp.nl/home-2-2/>). Royal Haskoning trok zich terug uit een afvalwaterzuiveringsproject in Oost Jeruzalem (bezet gebied). Recent kwamen daar PGGM en Vitens bij, en dan hebben we het alleen over de Nederlandse situatie. Internationaal ging het gewoon door en

ongeveer tegelijkertijd met PPGM maakten een Noors en een Luxemburgs pensioenfonds bekend zich terug te trekken uit Israëlische banken.

MVO is ook geen schending van internationaal recht (Organisaties voor) maatschappelijk beleggen en de publieke opinie roepen steeds harder dat bedrijven die

maatschappelijk verantwoord ondernemen als uitgangspunt nemen hun uitgangspunten waar moeten maken. Dat geldt voor de arbeidsomstandigheden in de textielindustrie in Bangladesh, maar ook steeds uitdrukkelijker voor de schending van mensenrechten en het internationaal recht in de bezette gebieden. Een bedrijf als PGGM investeert in meer bedrijven die betrokken zijn bij de bezetting en heeft aangegeven dat ze gewoon doorgaan met de discussie met die bedrijven. De uitkomst kan dan alleen maar zijn dat of de betrokkenheid bij de bezetting van het desbetreffende bedrijf wordt beëindigd, of dat PPGM zijn investeringen eruit terugtrekt.

Gezien de reacties van de Israëlische regering wordt een achilleshiel geraakt. Nu politieke druk van de VS en de EU niet van de grond komt lijkt het bedrijfsleven de meest geëigende maatschappelijke speler om een rechtvaardige vrede af te dwingen.

Bert Giskes

Gezamenlijke verklaring vier mensenrechten organisaties: Israël moet internationale oproep over het respecteren van de rechten van Palestijnen in Israëlische gevangenen ter harte nemen.

Op 17 april 2014 herdenken Palestijnen over de hele wereld de Dag van de Gevangenen als uiting van solidariteit met de duizenden Palestijnse gevangenen in Israëlische gevangenschap. Ter gelegenheid van deze belangrijke dag roepen de vier mensenrechtenorganisaties Adalah, Al Mezan, Physicians for Human Rights-Israel en het Public Committee against Torture in Israel in een gezamenlijke verklaring de internationale gemeenschap op om er bij Israël op aan te dringen om zich te houden aan de rechten die gevangenen moet beschermen in gevangenschap.

Sinds 1967 heeft Israël meer dan 800.000 Palestijnen gevangen gehouden met als doel controle te houden over (de bevolking van) de bezette gebieden. Op dit moment worden volgens mensenrechten organisatie Addameer meer dan 5200 Palestijnen, inclusief vrouwen en kinderen, gevangenen van voor de Oslo akkoorden (1993) en gekozen parlementariërs gevangen gehouden in Israël in strijd met de vierde Geneefse conventie.

Israëls schending van de rechten van de gevangenen gaat gepaard met administratieve gevangenschap zonder aanklacht of proces, ingrijpende beperkingen van familiebezoek, toegang tot medische zorg, onafhankelijke artsen en toegang tot onderwijs, Collectieve straffen zoals eenzame opsluiting en gedwongen lichamelijke onderzoeken, gewelddadig nachtelijk celbezoek en andere wrede en vernederende behandelingen. Naast deze bestaande praktijken is Israël bovendien bezig met de invoering van nieuwe wetten die de rechten van gevangenen nog verder zal inperken.

De Dag van de gevangenen staat dit jaar in het teken van toenemende internationale kritiek op deze praktijken. In maart van dit jaar hebben leden van het Europees parlement een fact-finding missie uitgevoerd naar de omstandigheden in Israëlische gevangenen voor Palestijnen. De missie werd uitgevoerd als uitvloeisel van een resolutie van het Europees parlement aangenomen in maart 2013 na het overlijden in Israëlische gevangenschap van Arafat Jaradat. Uit een onderzoek, uitgevoerd door een internationaal gezaghebbend patholoog-anatoom, bleek dat Jaradat was overleden als gevolg van martelingen en niet een natuurlijke dood was gestorven zoals Israël beweerde.

De Europese Unie publiceerde ook een rapportage in maart van dit jaar waarin het klachten over het gebruik van martelmethode aan de kaak stelde en ook het gebrek aan onderzoek naar de klachten door Israël. Ook sprak de EU zijn zorg uit over het gebruik van administratieve detentie en benadrukte het belang van de implementatie van de aanbevelingen van de Turkel Commissie betreffende de verantwoording door Israëlische veiligheidsdiensten.

In juni 2013 publiceerde de VN Commissie voor de Rechten van het Kind harde conclusies over de behandeling van Palestijnse kinderen door de Israëlische autoriteiten. Het gaat daarbij om arrestaties van minderjarigen, nachtelijke invallen in Palestijnse huizen, het verbieden van familiebezoek tijdens gevangenschap, het gebruik van eenzame opsluiting als strafmaatregel tegen kinderen en fysiek en psychologisch geweld door politie en andere veiligheidsdiensten.

De organisaties roepen de internationale gemeenschap op om van Israël te eisen dat zij de bovenstaande klachten serieus neemt en de achteruitgang van de mensenrechten van Palestijnse gevangenen aanpakken en stoppen met de schendingen van internationaal recht.

Ondertekenende organisaties:

Adalah - The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
Al Mezan Center for Human Rights
Physicians for Human Rights-Israel (PHR-I)
Public Committee Against Torture in Israel (PCATI)

De ramp na de ramp

Soms lijkt een ramp op het eerste gezicht mee te vallen, maar blijkt de ernst ervan pas als de gevolgen na enkele weken duidelijk worden. Dat lijkt ook het geval voor de acht dagen durende winter storm Alexa die de Gazastrook vanaf 10 december vorig jaar teisterde en grote overstromingen veroorzaakte, onder andere in het Jabalya vluchtelingenkamp.

Toen ik een rondgang maakte door de volledig overstromde buurten en vooral in het Al-Nafaq "Tunnel" gebied aan de zuidgrens van het vluchtelingenkamp was ik echt geschokt. Deze mensen zaten niet te wachten op een extra ramp bovenop de al bestaande ellende en armoede.

Ik sprak met geograaf Ahamed Nafez over deze ramp. "Al-Nafaq ligt 20 meter lager dan het omliggende gebied en door de zware dagenlange regenval is al het regenwater uit de omgeving naar dit gebied gestroomd," zo verklaart Ahamed Nafez.

"Dit gedeelte is volledig overstromd. Op sommige plaatsen stond het water 5 meter hoog. Alleen de daken staken nog net boven het water uit. Mensen konden zich ternauwernood redden. Het leek wel alsof een grote dam het plotseling had begeven zoveel water stroomde in korte tijd het gebied in" zei Sami Tawil, een 55-jarige vluchteling die zich mengde in ons gesprek.

Het kostte de autoriteiten 15 dagen voordat al het regenwater gemengd met riool- en afvalwater uit het Al-Nafaq gebied was weggepompt. Pas toen was het mogelijk om het gebied in te gaan en de schade op te nemen. Werkelijk, het was vreselijk. Muren zaten onder de schimmel en de stank van vocht overheerste alles. Alle spullen in de huizen waren beschadigd en overdag drong in de huizen nauwelijks licht door.

Hele families, waaronder vrouwen, kinderen en oudere mensen, verzamelden zich op straat. Het leek wel alsof er zich geesten in de huizen bevonden die de bewoners ervan weerhielden hun huizen te betreden.

In de smalle padjes tussen de huizen bevond zich nog het resterende water. Alles was koud en de geur van ziekte hing in het gebied.

Tientallen huizen zijn onbewoonbaar. Veel families die tijdens de overstroming bescherming zochten in

scholen hebben bij terugkeer tenten opgezet of hebben hutten gemaakt van golfplaten. Veel mensen scharen zich rond open vuren tegen de kou.

Um Salem, een oudere vrouw, zegt dat haar familie alles kwijt is. "Al onze bezittingen zijn onherstelbaar beschadigd door het water. We hebben geen beddengoed, kleding en meubels, helemaal niets. We hebben niet eens een plaats om te slapen. Wat kunnen we doen? U ziet, er is niets meer" zegt Um Salem.

Dit is slechts één voorbeeld van de ellende. Er zijn veel meer voorbeelden. Zoals die van de 21-jarige vluchteling Ahlam Hathat. Zij was net twee weken voor de overstromingen getrouwd met haar neef. Zij woont bij haar grootmoeder omdat haar ouders gescheiden zijn.

Haar grootouders hadden besloten om hun kleine kapitaaltje, bestemd voor hun eigen begrafenis, te besteden aan de trouwerij van hun kleinkinderen Ali en Ahlam.

Twee weken later hebben ze niets meer. "Ik heb geen tijd gehad om mij gelukkig te voelen. Alles is weg, de slaapkamer, mijn kleren, mijn sieraden, alles. Ik voel geen trots meer" zegt Ahlam met verdrietige stem.

"Wij zijn arme mensen. We hebben geen plaats meer om te wonen. U kunt het zelf zien. Ons huis is

te vuil om in te kunnen wonen. We doen een beroep op iedereen die ons zou kunnen helpen" zegt de grootmoeder terwijl ze de tranen uit de ogen van haar kleindochter veegt.

Terwijl ze dit zei keek ze mij recht in de ogen, maar ik kon geen woorden vinden om uit te spreken.

Er zijn veel maatschappelijke organisaties die deze mensen te hulp zijn geschoten met voedsel, beddengoed en andere goederen. Maar er is veel te weinig om de nood van de getroffen te lenigen.

Het enige dat ik kan zeggen is dat dit slechts één van de vele vergelijkbare verhalen is in het getroffen gebied.

Youssef A. Ghaben

Opbrengst inzamelingsactie watersnood in Jabalya € 5000,-

Afgelopen winter werd Jabalya getroffen door grote overstromingen als gevolg van ongekende, vier dagen durende, winterse stortregens. Grote delen van de stad kwamen onder water te staan. In het vluchtelingenkamp kwam het water op sommige plekken zelfs tot 1 á 2 m hoog te staan. Tienduizenden mensen moesten hun huis verlaten. Omdat de stad Groningen al jarenlang een band met de stad Jabalya heeft, hield de Stichting Groningen-Jabalya een inzamelingsactie voor (medische) hulp aan de slachtoffers van de waternood.

Deze actie is inmiddels afgerond en heeft een bedrag van € 5000,- opgebracht.

Het water is gezakt, de doden zijn begraven, de gewonden zijn verzorgd. Maar de schade is nog groot (zie artikel in deze Nieuwsbrief).

De Stichting Groningen-Jabalya blijft steunen en giften blijven welkom op bankrekeningnummer 6687678 t.n.v. de Stichting Groningen-Jabalya.

Een boer met een missie

Johan Feitsma maakte deel uit van de handelsmissie van premier Rutte en minister Timmermans, die eind vorig jaar naar Israël en Palestina ging. “Wat me het meest trof, is de hoop.”

Bijna had hij hier niet meer gezeten: slachtoffer van een bomaanslag. Johan Feitsma doet er nuchter over. “Die bom was niet voor mij bedoeld, maar ik was wel net in de buurt.”

In de buurt waren niet alleen een hoge Hamas-ambtenaar maar ook een jonge bouwvakker en een moeder met kind. Die werden gedood door de bom. Afzender: Israël.

Johan: “Misschien had die Hamas-man wel iets op zijn geweten, maar zo’n bouwvakker? Een moeder en kind?” Johan kwam met de schrik vrij en met een stukje metaal in zijn rug, dat later werd verwijderd door een Palestijnse arts.n

Had de Israëlische bommengooier zijn dodelijke wapen tien meter verderop geworpen, dan was er een vriendelijke oude Nederlandse man van 74 jaar omgekomen. Zo’n man waarvan je meteen ziet ‘die heeft het goede met de mensheid voor.’ Maar hoe komt een Groningse boer terecht in een conflict dat de wereld al vijftenzestig jaar gegijzeld houdt?

Johan: “Mijn dochter werkte ooit een tijdje voor de VN in Jeruzalem en vroeg mij om ook te komen. Ik vroeg haar of ik mij als gewone akkerbouwer wel kon aanmelden. ‘Natuurlijk, papa,’ antwoordde ze, ‘en dan kun je mooi bij mij koffiedrinken.’”

Zo kwam Feitsma via United Civilians for Peace (UPC) in een wereld terecht waar hij als gelovig

christen al veel van wist. Maar heel veel wist hij ook niet, en wat hij daarvan leerde tijdens zijn verblijf in Jeruzalem, deed hem de ogen open gaan. Sinds twaalf jaar is hij vredesactivist. In zijn tuin wapperen twee vlaggen naast elkaar in vrede, waar men die elders nooit zo zal zien.

Johan: “Als christen dacht ik aan de Israëliërs als ‘het volk van God.’ Maar toen ik daar zag hoe ze met de Palestijnen omgingen dacht ik ‘ja, maar dit kan toch niet!’ Ik ben er toen drie maanden geweest, en in het totaal zes keer: vijf keer op de West Bank en één keer in Gaza. Als gewone boer krijg ik gemakkelijk contact met lokale boeren. Wat me trof: ze zijn zo vriendelijk en hebben nog steeds hoop. Hoop dat het vrede wordt. Heel anders dan in Israël. Dat is gewoon een Westers land. In de bus zitten mensen koud en zwijgend te kijken. Die Palestijnen ontvingen me heel warm en hartelijk. Ja, er gebeuren daar natuurlijk ook vreselijke dingen, het zijn geen heiligen, maar ik ben overal bijzonder vriendelijk ontvangen.”

Tijdens zijn laatste reis had Johan hoog gezelschap: de premier en de minister. Feitsma: “Ik nam deel aan de voorbereidingen van de handelsmissie en werd vervolgens gevraagd zelf ook mee te gaan. Dat deed ik toen als zakenman in poot aardappelen. Met name Gaza is daar een erg goed gebied voor. Tijdens de reis heb ik de premier en Timmermans trouwens nauwelijks gezien. Er waren verschillende programma’s. Ja, er was het incident dat Rutte een scanner wilde aanbieden aan Israël. Officieel laten de Israëliërs namelijk haast geen vrachtwagens door de grens om veiligheidsredenen. Met die Nederlandse scanner zouden ze snel kunnen zien of vrachtwagens wapens of dergelijke smokkelden. Daardoor zou de im- en export van de Palestijnen wat normaler kunnen worden. Maar dat is natuurlijk helemaal niet de bedoeling van Israël! Die willen de Palestijnse economie zoveel mogelijk afknijpen.”

Als vredesactivist deden Feitsma en zijn vrouw Aafke op eerdere reizen ook mee aan acties om olijfbomen te planten. Niet alleen omdat de Israëliërs die omhakken. Johan: “De Palestijnse boeren wonen

niet op boerderijen maar in dorpen, vrij ver van hun land. De slechtste stukken grond bebouwen ze vaak niet meer. Officieel vervalt grond na drie jaar aan de staat Israël, als die niet bebouwd wordt. Daarnaast zijn er ook vaak acties van kolonisten die stukken grond inpikken. Die zetten daar stiekem een hek omheen en bewaken dat. Als de Palestijnen hun grond komen teruggeisen, deinzen de kolonisten niet terug voor geweld. Vandaar dat we grond proberen te behouden voor de Palestijnen door daar olijfbomen op te planten. En daarmee geven we de mensen ook hoop, het gevoel dat de wereld hen niet vergeten is.”

Thuis in zijn eigen kring moet Feitsma zich vaak verdedigen. Hij is ‘voor de Palestijnen.’

Johan: “Dat is helemaal niet zo. Ik heb een missie: ik ben voor de vrede. Voor het bouwen van bruggen. Daarom hangen die twee vlaggen ook in mijn tuin. Ik denk dat er één staat moet komen met gelijke rechten voor iedereen. Palestijnen hebben een slechte naam door de terreuraanslagen uit het verleden. Maar valt het u niet op dat die aanslagen er helemaal niet meer zijn? Het hek tussen Israël en de West Bank is nog lang niet af. Als je aanslagen wilt plegen, kun je daar zo over. Nee, het is zo dat de meeste Palestijnen er van overtuigd zijn geraakt dat er meer te bereiken valt met gewelddoos verzet. Israël is bijvoorbeeld als de dood voor een economische boycot. Andersom houdt het geweld nog niet op, hoor. Ik lees net weer een stuk dat er een nieuw huis met kolonisten in Hebron komt. Daar wonen dat zo’n 800 kolonisten, omgeven door 2000

Israëliische soldaten.

Ondertussen merk ik dat de houding in Nederland ook wel aan het veranderen is. Ja, zelfs in mijn eigen familie heb ik na twaalf jaar nog mensen die het helemaal niet met me eens zijn, maar in Nederland als geheel, wordt er in kranten bijvoorbeeld steeds eerlijker geschreven over de situatie daar.

Wat mij altijd weer inspireert is de hoop van de Palestijnen zelf. Nederlanders zeggen wel eens ‘je verandert er toch niets aan,’ maar dan zeg ik ‘nietsdoen helpt helemaal niet.’ Ik zie die hele situatie daar trouwens niet als een conflict maar als een probleem. In Zuid-Afrika vocht je ook niet tegen blank of zwart, nee, het probleem was de Apartheid. Hier is het probleem dat de Palestijnse bevolking al 65 jaar door de staat Israël wordt onderdrukt. Steeds meer Israëliërs zien dat ook wel en willen verandering. Tijdens de afgelopen missie heb ik gesproken met Palestijnse en Israëliische boeren, die willen wel. Die zien ook wel dat het zo niet langer kan. Alleen mensen als Netanyahu – ik heb nog aangezeten tijdens een banket met hem, hij moest eens weten – willen dat niet. En de kolonisten. Die hebben onevenredig veel invloed in het leger, omdat ze veel kinderen hebben. Maar ik denk altijd maar: tot ’89 had ik nooit gedacht dat de Berlijnse muur zou vallen, dus je weet maar nooit wat er in het Midden-Oosten nog eens gebeurt.”

Marco in't Veldt

Boekbespreking:

Europa, Israël en de Palestijnen. Van politiek deficit naar normatieve impasse. Bilal Benyaich. ISBN 9789054876977. € 22,95. 2010. ASP Academic and Scientific Publishers Brussel. 320 pag. Met bibliografie.

Bilal Benyaich, geboren in 1982, is politicoloog. Hij publiceert behalve over Europa en het conflict Israël-Palestina ook over de Islam en Marokkanen in België. Dit boek is al in 2010 verschenen, maar ik ontdekte het bestaan ervan pas kortgeleden. Dat gebeurt me wel meer: Belgische publicaties, ook in het Nederlands, komen minder makkelijk op je netvlies.

Chronologisch wordt het EU-beleid ten aanzien van het Iraëlijsch-Palestijnse conflict geanalyseerd, voorafgegaan door een voorgeschiedenis van de 19de eeuw tot 1948. Het conflict is immers een kind van het 19de eeuwse Europese imperialisme en kolonialisme. Deze zin is direct een voorbeeld van de stellingen van Benyaich, stellingen die hij aan de hand van publicaties en (later) EU-teksten onderbouwt. De ontwikkelingen in Palestina-Israël spelen een rol bij de ontwikkeling van de EU. De aanval van Israël op zijn Arabische burens op 5 juni 1967 levert verdeelde reacties op. Engeland en Nederland scharen zich openlijk achter Israël, West-Duitsland is neutraal en Frankrijk levert kritiek op Israël. Begin 1970 ontstaat de Europese Politieke Samenwerking (9 landen). Zij onderschrijft de Veiligheidsraadresolutie dat Israël zich terug moet trekken uit de bezette Palestijnse gebieden, de Sinaï en de Golanhoogte.

1980: de verklaring van Venetië. Benyaich stelt dat Europa, na 10 jaar EPS, hier zijn visionaire kant laat zien. Zij erkent het Palestijnse recht op zelfbeschikking, vindt dat de PLO een rol moet spelen aan de onderhandelingstafel en erkent het recht van alle staten, inclusief Israël, te bestaan binnen erkende grenzen. Zij veroordeelt de Israëlijsche bezetting in duidelijke termen, en ook het unilateraal wijzigen van de status van Jeruzalem. De VS en Israël doen de verklaring onmiddellijk af als

onaanvaardbaar. En de PLO-vertegenwoordiger in Brussel, Naima Kader, maakt de scherpe opmerking dat de EPS niet veel verder komt dan principeverklaringen. Europa verandert geleidelijk van standpunt, maar de ontwikkelingen in het Midden-Oosten gaan sneller en Europa hobbelt er achteraan.

De Oslo-akkoorden zijn voor de (inmiddels) EU aanleiding harder te werken aan een Euro-mediterraan samenwerkingsverband, waarbij alle staten die grenzen aan de Middellandse Zee, zouden worden betrokken. Eind 1995 vond de stichtingsconferentie van het Euro-mediterraan Partnerschap of Barcelonaproces (EMP) plaats. Een proces dat gehinderd werd door het conflict Israël-Palestina.

Dan volgt het hoofdstuk dat ik het interessantste vind. De associatie van de EU met Israël en met de PA. Het betreft de belangrijkste economische en politieke instrumenten van Europa met de twee conflictpartijen. Wat betreft Israël is Europa de belangrijkste handelspartner. De export uit Israël naar de VS en Europa is ongeveer even groot, maar wat import betreft is Europa verreweg het belangrijkste. In 2008 importeerde Israël bijna 35% van al zijn goederen en diensten uit de EU, tegen 12,5% uit de VS. Maar de conclusie aan het eind van dit hoofdstuk is triest. Voor Israël is de EU een

economische reus, maar een politieke vlieg. De EU heeft nagelaten haar economische gewicht te verzilveren in politiek invloed. Ten opzichte van de PA is de EU vooral donor, met investeringen in belangrijke instituties en organen die kunnen dienen bij de totstandkoming van een Palestijnse staat. Veel van deze investeringen worden vernietigd door Israëliësch invasies in de bezette Palestijnse gebieden. Het feitelijke einde van het vredesproces had moeten betekenen dat Israël de lasten van de bezetting op zich zou nemen, zoals de Vierde Conventie van Geneve het voorschrijft. Door de aanhoudende EU/hulp wordt Israël hiervan echter vrijgesteld.

In dit hoofdstuk is er ook aandacht voor de herkomst van producten. En een taalanalyse van de verdragsteksten met Israël die hoog opgeven van gezamenlijk gedeelde waarden en respect voor internationaal recht en mensenrechten. Maar het woord 'bezetting' komt in de tekst niet voor.

Taalgebruik

Soms leest het boek wat moeilijk, vanwege de wetenschappelijke formuleringen. Pag. 230, 'Diez ziet dit geopoliticised identity discours als problematisch, omdat het koloniale attitudes van superioriteit reproduceert die geworteld zijn in de constructie van een inferieure andere en een superieur zelf'. Soms is het, vermoed ik, een Vlaamse manier van praten. Weggooien, kan in het Nederlands 'in het ronde archief doen' genoemd worden, in het Vlaams 'verticaal positioneren'.

Zeven adviezen

De centrale stelling van Benyaich is dus dat Europa zich in de politieke marge van het conflict blijft opstellen. Hij geeft 7 opdrachten.

1. Back to the roots

Het startpunt ligt niet bij 1967. Verzoening kan pas beginnen wanneer Israël helder en duidelijk het onrecht erkent dat het de Palestijnse natie heeft aangedaan in 1948. Een *conditio sine qua non*.

2. Kleur bekennen

Als Europa haar toonaangevende verklaringen van weleer wil verzilveren, moet zij zich er uiteraard naar gedragen. Het associatieverdrag met Israël schorsen zou geen sanctie zijn, maar een logische weigering van voordelen omwille van fundamentele Israëliësch schendingen van de belangrijkste bepalingen.

3. Met één stem spreken

De Hoge Vertegenwoordiger kan, zowel in de Raad van de EU, als in de Europese Commissie een rol spelen, en het wordt stilaan tijd dat individuele lidstaten op crisismomenten leren zwijgen.

4. Het spel hard spelen

De EU kampt met de angst dat een strenge houding jegens het Israëliësch beleid zou kunnen resulteren in een Israëliësch veto wat betreft een Europese rol in de vredesonderhandelingen. Deze angst is ongegrond. Geen EU zou immers betekenen dat de EU Israël zelf laat opdraaien voor zijn bezetting, in overeenstemming met de Vierde Conventie...

5. Intra/Palestijnse verzoening promoten

6. Kritiek op Israël is geen anti-semitisme

7. Zichzelf en de VS duidelijk maken dat het menens is

Al met al

Een boek boordevol informatie over de samenhang tussen de geschiedenis van Europa en de geschiedenis van Israël/Palestina. Een duidelijk pleidooi. Voor liefhebbers van het onderwerp. Het levert veel aanknopingspunten voor kritische gesprekken met politieke partijen en toekomstige Europarlementariërs.

Fennie Stavast

Op maandag 12 mei organiseert Het Groninger Forum samen met Stichting Groningen- Jabalya en Europe Direct een debat avond over ondermeer Europa en het Midden-Oosten naar aanleiding van de Europese verkiezingen.

Op 22 mei zijn er Europese verkiezingen. Wat zijn de standpunten van de diverse politieke partijen in het conflict tussen Israël en de Palestijnen? Wat moet Europa doen om de impasse te doorbreken? Wat kan Europa doen om het vredesproces vlot te trekken? Een aantal Euro parlementariërs gaat hierover in debat onder andere Bas Eickhout (GL) Maarten Smit (VVD) en Fenne Feenstra (SP). Midden Oosten deskundige Jan Keulen, oud voorzitter van onze stichting, zal een inleidende column uitspreken. De avond zal worden gepresenteerd door Sheila Sitalsing, journaliste bij de Volkskrant. Aanvang 20.00 uur. Hereplein 2 Toegang: gratis. Kaarten kunnen worden gereserveerd aan de kassa van het Groninger Forum, Hereplein 2.

**GRO
NINGER
FO
RUM**
DEBAT

**europa
direct**

**CIRCUS
EUROPA**

Een LEUKE avond over Europa met oa Sheila Sitalsing, René Cuperus, Bas Eickhout, Fenna Feenstra en Maarten Smit, Jan Tromp, Jan Keulen en Hans van Koningsbrugge.

Ma 12 mei, 20.00 uur, Groninger Forum, Hereplein 73

De lift is klaar

De Lift in het gebouw van het Naa'ma College is klaar dankzij het geld van de gemeente Groningen. Nu is het gebouw beter toegankelijk voor gehandicapte studenten

Column van Jan Keulen

Jan Keulen is journalist en Midden-Oosten deskundige en voormalig voorzitter van onze stichting.

Het gas van Gaza: fata morgana of wrange grap?

Een slechte grap. Zo wordt het nu gezien: de belofte van twintig jaar geleden dat Gaza veranderd zou kunnen worden in het Hong Kong of het Singapore van het Midden-Oosten. Gaza wordt nu geassocieerd met isolatie, humanitaire crisis, hoge werkloosheid (haast 40% van de beroepsbevolking) en armoede. De haven en het vliegveld van Gaza zijn ruïnes en het bedrijfsleven, afhankelijk van import en export, ligt grotendeels op zijn gat.

De Egyptische revolutie van 2011 leek even soelaas te bieden. De tunnels tussen Egypte en Gaza boden de mogelijkheid om tal van essentiële goederen te importeren en de Israëlische blokkade, die al vanaf 2006 van kracht is, te doorbreken. De afzetting van president Morsi en het in ongenade vallen van de Egyptische Moslimbroeders in juli 2013 maakten echter een einde aan de tijdelijke economische zuurstoftoevoer. De tunnels sloten weer, de Egyptische militairen herstelden de samenwerking met Israël en de blokkade werd hersteld.

Het “terug-bij-af-gevoel”, toch al sterk bij degenen die het Midden-Oosten conflict jaar in jaar uit op de voet volgen, werd weer eens versterkt toen met de Israëlische viering van Pesach de grensovergang Kerem Shalom hermetisch werd gesloten en er in Gaza prompt een tekort ontstond aan diesel, benzine en butagas (vooral gebruikt om te koken). Een gebrek aan diesel vertaalt zich ook in een gebrek aan stroom omdat Gaza’s enige elektriciteitscentrale diesel stookt.

Die diesel wordt overigens, tegen zeer gunstige voorwaarden (lees: ver onder de wereldmarktprijs), geleverd door Qatar. Israël is niet meer dan een noodgedwongen doorvoerland; noodzakelijk omdat de havenfaciliteiten in Gaza kapotgebombardeed zijn door datzelfde Israël.

De energiecrisis in Gaza is des te ironischer omdat in feite het gebied rijk is aan aardgas. Het Palestijns Investeringsfonds schatte de waarde van het gas onlangs op vijf miljard euro. Er zou ongeveer een half miljard euro nodig zijn om het gasveld, vlak voor de kust van Gaza, te ontginnen. De aanwezigheid van een grote hoeveelheid gas werd ook vastgesteld door de United States Geological Survey.

Eigenlijk is Gaza dus helemaal niet zo arm: het gebied heeft een uiterst strategische ligging, een goed opgeleide bevolking en is rijk aan gas en mogelijk ook olie.

Het gas werd al in 2000 ontdekt, vlak voor het uitbreken van de tweede intifadah. Yasser Arafat voer toen met een vissersboot naar het exploratieplatform waar een enorme gasvlam het zichtbare bewijs was van de rijkdom beneden. “Dit gas is een gift van God voor ons volk en onze kinderen” riep Arafat uit. “Het zal een stevige fundering zijn voor onze economie, voor het stichten van onze onafhankelijke staat met heilig Jeruzalem als haar hoofdstad”.

Inmiddels is ontdekt dat de gasvoorraden nog groter zijn dan destijds werd aangenomen. Tegelijkertijd lijken de Palestijnen en in het bijzonder de Gazanen verder dan ooit verwijderd van een situatie waarin ze er ook daadwerkelijk profijt van kunnen trekken. In 2011 stond de Israëlische regering de in de Verenigde Staten gevestigde olie- en gasreus Nobel Energy toe het aardgasveld voor de kust te exploiteren. Experts zijn bang dat ook het gas voor de kust van Gaza aangeboord wordt. In een rapport van de UN Economic and Social Council wordt Israël ervan beschuldigd niet alleen de Palestijnen te verhinderen hun natuurlijke rijkdommen aan te wenden, maar ook die rijkdommen in gevaar te brengen en zelf te gebruiken.

Vanuit het oogpunt van internationaal recht is dat uiteraard niet in de haak. De natuurlijke hulpbronnen van bezet gebied mogen niet gebruikt, verplaatst of verkocht worden. VN-resolutie 3005 bevestigt nog eens het recht van de bevolking in bezet gebied op zijn natuurlijke rijkdommen en grondstoffen. In Israël houdt men de lippen stijf op elkaar als het over dit onderwerp gaat. De Palestijnse beschuldiging dat Tel Aviv de internationale regelgeving aan z'n laars lapt wordt beantwoord met totale mediastilte. Het vaarverbod voor de kust van Gaza maakt het onmogelijk voor journalisten zelf polshoogte te gaan nemen.

Begin dit jaar maakte het Palestijnse parlementslid Salem Salama bekend dat nu nog dichter bij de kust, op zo'n 200 tot 300 meter van het strand in Gaza, aardgas was ontdekt. In principe betekent dit dat het relatief gemakkelijk moet zijn om het te ontginnen. De gaswinning vereist echter een politiek akkoord.

Het laatste wat Israël, de VS en de Europese Unie willen is dat het lokale Hamas-bestuur in Gaza over aardgasbaten zou beschikken en niet meer afhankelijk zou zijn van de Israëlische "goodwill" om diesel en gas uit Qatar door te laten. Ook is er in Tel Aviv geen politieke wil de Palestijnse Autoriteit te laten delen in de opbrengsten uit haar eigen olie en gas. Net als het dromen over Singapore en Hong Kong is al dat aardgas en mogelijk olie onder de bodem van de Middellandse Zee eigenlijk een wrange grap.

De algemene vergadering van de VN heeft met een grote meerderheid van stemmen op 26 november vorig jaar 2014 uitgeroepen tot Internationaal jaar voor de solidariteit met het Palestijnse volk. Het VN comité inzake de uitoefening van de onvervreembare rechten van het Palestijnse volk is gevraagd om relevante activiteiten in samenwerking met overheden, het VN-systeem, intergouvernementele organisaties, en het maatschappelijk middenveld te organiseren.

Informatiemiddag Palestina en crowdfunding Olijfbomencampagne

Zaterdag 24 mei 14.30-17.00 uur, inloop vanaf 14.00 uur in het Heerenhuis, Spilsluizen 9, Groningen

Deze middag staat in de eerste plaats in het teken van fondsenwerving voor de met subsidiekorting bedreigde Olijfbomencampagne. "Houd hoop levend – plant een olijfbom" (www.planteenolijfbom.nl) is een internationale actie om door middel van het planten van olijfbomen samen met Palestijnse boeren de hoop op een goede toekomst levend te houden.

Sinds 2000 heeft het Israëlische leger al honderdduizenden olijfbomen van Palestijnse boeren vernield zonder compensatie. Met deze sponsoractie worden weer bomen aangeplant. Het is een heel concreet actiemiddel, dat nu overeind gehouden moet worden. Brechtje van Bergen, coördinator van de Olijfbomencampagne in Nederland, licht dit toe.

Presentatie boek Johan Feitsma

Het tweede thema van deze middag is een boekpresentatie. Johan Feitsma, landbouwer en ontwikkelingsdeskundige te Grijpskerk, schreef het boek: "Olijfbom achter de Muur. Een teken van hoop". Elders in dit nummer wordt daar aandacht aan besteed. Journalist Fokko Bosker zal hem interviewen.

Olijfbomencampagne

Er is ook nog een Palestijnse gast, Muhanad Qaisy uit Bethlehem, coördinator van de Olijfbomencampagne in Palestina. Hij vertelt over de dagelijkse realiteit van de bezetting voor Palestijnse boeren en boerinnen.

Toegang

Een vrijwillige bijdrage voor de olijfbomencampagne wordt op prijs gesteld. Neem dus een dikke portemonnaie mee, want het boek van Johan Feitsma is ook te koop (€ 15,-; ISBN 978 90 5263 399 2)

De bijeenkomst wordt georganiseerd door Vrouwen in 't Zwart Groningen en de Stichting Groningen-Jabalya. U bent van harte welkom!

P.S. Voorafgaand aan deze bijeenkomst staat Johan, net als elke twee weken, van 13.00 – 14.00 uur bij de wake van Vrouwen/mensen in 't Zwart voor het bordes van het stadhuis op de Grote markt. U bent ook hier welkom.

Bert Giskes

Ja, ik wil op de hoogte blijven van het Jabalya-project:

Naam: _____
Adres: _____
PC+Woonplaats: _____
Telefoon: _____
Email: _____

Opsturen aan:
Stichting Groningen-Jabalya
Coehoornsingel 87, 9711 BR Groningen

Colofon

Redactie: Bert Giskes,
Pieter van Niekerken,
Marco in 't Veldt
Harm van der Veen

Met medewerking van: Jan Keulen, Youssef A.
Ghaben, Uthman Hanan,
en Fennie Stavast

Ontwerp en lay-out: Harm van der Veen

Postadres: Coehoornsingel 87
9711 BR Groningen

De stichting is ook telefonisch te bereiken:
Bert Giskes 050-5421370

info@groningen-jabalya.com